

درس دهم:

- ۱- کدام جهان اجتماعی زنده است جهان اجتماعی که آگاهی همراه با عمل و عمل توأم گاهی دارد.
- ۲- به نظر نویسنده کتاب یکی از مهمترین شاخه های علوم اجتماعی مسلمانان چه نام دارد؟
علم فقه
- ۳- علم فقه چیست فکر مسائل اجتماعی را توصیف و تبیین می کند اما درباره چگونگی رفتار اجتماعی مسلمانان و جامعه اسلامی احکام و قوانین را مطرح می کند.
- ۴- جامعه اسلامی از فقه چه استفاده هایی می کند؟
۱- جامعه اسلامی رفتارها و هنجارهای اجتماعی را ارزیابی و نقد می کنند و درباره آن داور می کنند.
۲- ویژگی های جامعه مطلوب و آرمانی را مشخص می کند راه های برون رفت از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب را تجویز می کند.
۳- با به رسمیت شناختن تفاوت های مختلف قومی نژادی زبانی سعی می کند که امت اسلامی را شکل دهد.
۴- موجب مدارای اجتماعی مسلمانان با همه مردم دنیا می شود.
- ۵- فقه شیعه چه جامعه ای را مطلوب می داند؟ جامعه ای که دارای دو ویژگی است ۱- روابط و ساختارهای آن با مشارکت و همراهی مردم عادلانه باشد ۲- حاکم و کارگزاران جامعه نیز عالم به عدالت و عمل کننده به آن باشند یعنی عالم و عادل باشند.
- ۶- دو نظریه فقهی که موجب دو انقلاب اجتماعی در یک قرن اخیر ایران شده است را توضیح دهید؟
۱- میرزای نائینی در آغاز قرن بیستم و در شرایط آن روز جامعه خود معتقد بود که

ما نمی توانیم ویژگی دوم جامعه مطلوب یعنی تغییر نظام پادشاهی را به وجود آوریم ولی می توانیم ویژگی اول را در جامعه محقق کنیم تا مردم از طریق مجلس سازمانها ساختارهای اجتماعی را به گونه ای عادلانه شکل دهند. بنابراین انقلاب مشروطه را به وجود آوردند و ویژگی اول نظام اسلامی محقق شد. ۲- امام خمینی در ادامه تلاش و مبارزه برای تشکیل جامعه مطلوب به این نتیجه رسید که مردم ایران می توانند با مشارکت و حضور فعال خود جامعه ایجاد کنند که هر دو ویژگی را داشته باشد یعنی نظام سیاسی تغییر کند و مردم نیز در نظام سیاسی مشارکت داشته باشند. مجلس شورای اسلامی با مشارکت نمایندگان مردم شرط اول را به وجود می آورد مثل خبرگان نیز وظیفه دارد که شرط دوم را به وجود آورد. یعنی رهبر جامعه را بر اساس معیارهای اسلامی شناسایی و معرفی کند و بر عملکرد و نظارت نماید.

۷- علوم اجتماعی جهان اسلام در مقایسه با علوم اجتماعی جهان متجدد دارای چه ویژگی هایی است؟ ۱- علوم اجتماعی جهان اسلام متناسب با معنای علم در اسلام است. ۲- شناخت در علوم اجتماعی محدود به شناخت تجربی نمی شود بلکه از علوم وحیانی و عقلانی نیز استفاده می کنند ۳- عقلانیت مورد استفاده در جهان اسلام داده های حسی و تجربی را مورد ارزیابی قرار می دهد. ۴- عقلانیت در جهان اسلام مستقل از عمل کنندگان به آن ارزیابی می شود ۵- علم اجتماعی جهان اسلام به دنبال وضعیت مطلوب و آرمانی سازمان را شناسایی می کند.

۸- کارکردهای علوم اجتماعی در جهان اسلام چیست؟ ۱- قدرت فهم و تفسیر و توضیح پدیده های اجتماعی ۲- توان تبیین و شناخت علل شکل گیری و به وجود آمدن پدیده های اجتماعی ۳- درباره ارزشها هنجارها و آرمانها داوری می کند ۴- جامعه آرمانی را معرفی می کند ۵- وضعیت مطلوب و راههای برون رفت از وضعیت موجود را نشان می دهد. پیروز وشادکام باشید. حمیدرحیمی سرگروه جامعه شناسی استان اصفهان. خردادماه ۹۸